

ОЦІННІ ПОНЯТТЯ, ВИКОРИСТОВУВАНІ ПРИ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ТРИМАННЯ ПІД ВАРТОЮ

Проаналізовано проблемні питання щодо визначення мети та підстав застосування тримання під вартою. Єдина законна мета тримання під вартою (та обґрунтування його виключності) – перешкодити підозрюваному, обвинуваченому ухилитися від слідства і суду, його спробі запобігти встановленню істини у справі, провадити злочинну діяльність чи ухилитися від відбування покарання.

Зауважено, що застосування запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту щодо неповнолітнього повинно стати загальним правилом за наявності підстав і спеціальних умов, що свідчать про необхідність його суворої ізоляції від суспільства.

Ключові слова: *тримання під вартою, підстави застосування запобіжних заходів, практика Європейського суду з прав людини.*

Постановка проблеми. Кардинальні зміни в усіх сферах суспільного життя зумовили суттєве зростання рівня злочинності, де важливе місце посідають тяжкі та особливо тяжкі злочини. Досудове розслідування та судовий розгляд цих злочинів можуть обумовлювати застосування щодо підозрюваних, обвинувачених найсуворішого запобіжного заходу – тримання під вартою.

Актуальність дослідження проблем тримання під вартою обумовлена тим, що у зв'язку з євроінтеграцією Україна зобов'язалася створити умови, за яких би забезпечувалося утримання під вартою, що не ображатиме гідність ув'язнених. Окрім того, у зв'язку з прийняттям нового КПК 2012 р. триває процес реформування кримінального процесуального законодавства. Ці обставини доводять, що обрання тримання під вартою здійснюється в умовах, які іноді суттєво відрізняються від попередніх, що й визначає актуальність теми статті.

Стан дослідження. Аналізу проблемних питань тримання під вартою присвячені праці таких дослідників, як Ю. М. Грошевий, З. Д. Єнікеев, З. З. Зінатулін, О. П. Кучинська, В. Т. Маляренко, В. М. Тертишник, О. І. Тищенко, О. А. Губська, О. Г. Шило та ін. Однак дослідження ґрунтувалися на КПК 1960 р. Новий же КПК України 2012 р. дещо змінив зміст мети і підстав застосування запобіжних заходів. З огляду на те, що прецедентна практика Страсбурзького суду

є джерелом права в Україні (зокрема кримінально-процесуального), треба з'ясувати підходи цього органу до правомірності застосування аналізованого заходу процесуального примусу.

Метою статті є формування комплексного уявлення про мету та підстави застосування найсуворішого запобіжного заходу – тримання під вартою, відповідно до нового кримінального процесуального законодавства України та прецедентної практики Європейського суду з прав людини.

Виклад основних положень. Тримання під вартою – найсуворіший запобіжний захід, який максимально обмежує права та свободи людини і громадянина, зокрема найважливіше право – на свободу й особисту недоторканність. Він повинен обиратися лише тоді, коли решта запобіжних заходів не можуть забезпечити належну поведінку підозрюваного, обвинуваченого. Застосування цього запобіжного заходу лише у зв'язку з однією тяжкістю злочину виключено. Це свідчить про додаткові гарантії прав осіб, підозрюваних, обвинувачених у вчиненні злочину.

М. В. Духовський зазначив: «...арешт повинен бути лише крайнім, виключним заходом, коли через серйозність злочину без нього не можна обійтися» [1, с. 268]. П. І. Люблінський теж зауважував, що на взяття під варту закон повинен дивитися як на виключний захід, зумовлений справжньою необхідністю [2, с. 463]. П. М. Давидов та П. П. Якимов аргументували: «Санкція на арешт повинна даватися... коли іншим заходом неможливо замінити арешт» [3, с. 16].

Схожої думки дотримується й Комітет Міністрів Ради Європи (п.п. «ф» і «г» ч. 1 Резолюції Комітету Міністрів Ради Європи № (65) 11 від 9 квітня 1965 р. «Взяття під варту» [4] та пп. 1 та 9 ч. 2 Рекомендації R(80) 11 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам Ради Європи від 27 червня 1980 р. «Про взяття під варту до суду») [5].

Своєю чергою, Європейський суд з прав людини вказує, що взяття під варту – це «такий серйозний захід, який виправданий лише тоді, коли інші, менш серйозні заходи, були розглянуті та визнані недостатніми для забезпечення інтересів людини і суспільства» (рішення ЄСПЛ «Вітольд Литва проти Польщі» від 4 квітня 2000 р.) [6].

Істотним недоліком практики обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою (та продовження строків цього запобіжного заходу) є те, що у «левокій» частці рішень національних органів у їх обґрунтуванні використовуються одні й ті ж узагальнені форми та шаблонні формулювання про врахування тяжкості вчиненого злочину, того, що особа може ухилитися від органів досудового розслідування чи суду, перешкодити встановленню істини у справі, продовжити

злочинну діяльність, перешкоджати виконанню прийнятих процесуальних рішень. Однак, на жаль, суди часто не наводять жодних конкретних фактів на підкріплення правильності своїх висновків. На неприпустимість подібних ситуацій Євросуд звертає увагу неодноразово (зокрема, у § 3 рішення «Феррарі-Браво проти Італії» («Ferrari-Bravo v. Italy») № 9627/81 від 14 березня 1984 р. [7, с. 55], § 55 рішення «Мюррей проти Сполученого Королівства» («Murray v. United Kingdom») № 14310/88 від 28 жовтня 1994 р. [7, с. 55], § 35 рішення «Фокс, Кемпбелл і Гартлі проти Сполученого Королівства» («Fox, Campbell and Hartly v. United Kingdom») № 12244/86; 12245/86; 12383/86 від 30 серпня 1990 р. [7, с. 56], § 143, 145 рішення «Бойченко проти Молдови» («Voicenco v. Moldova») № 41088/05 від 11 липня 2006 р. [7, с. 87], § 77 рішення «Гюсеїн Есен проти Туреччини» («Huseyin Esen v. Turkey») № 49048/99 від 8 серпня 2006 р. [7, с. 87], §§ 65–67 рішення «Биков проти Росії» («Bykov v. Russia») № 4378/02 від 10 березня 2009 р. [7, с. 88], § 80 рішення «Мамедова проти Росії» («Mamedova v. Russia») № 7064/05 від 1 липня 2006 р. [7, с. 89], § 134 рішення «Олександр Макаров проти Росії» («Aleksandr Makarov v. Russia») № 15217/07 від 12 березня 2009 р. [7, с. 102], § 78 рішення «Вітольд Літва проти Польщі» («Vitold Litva v. Poland») від 4 квітня 2000 р. [6], § 46 рішення «Варбанов проти Болгарії» («Varbanov v. Bulgaria») від 5 жовтня 2000 р. [8, с. 57] тощо).

Слід погодитися з позицією Ю. І. Стецовського про те, що наряд чи правильно застосовувати тримання під вартою лише тому, що воно майже повністю виключає втечу обвинуваченого, вчинення ним злочину та усуває перешкоди для встановлення істини. Потрібно більш широке поняття оптимальності заходів примусу, яке охоплює не тільки досягнення їх мети, але й безумовну потребу в обранні саме тримання під вартою [9, с. 173].

Те, що тримання під вартою може бути застосовано лише за неможливості застосування іншого, більш м'якого запобіжного заходу, йдеться у § 78 рішення ЄСПЛ «Мамедова проти Росії» («Mamedova v. Russia») № 7064/05 від 1 червня 2006 р. [7, с. 87]. У цій справі впродовж періоду тримання заявниці під вартою органи влади не врахували можливості забезпечити її присутність під час здійснення розслідування через застосування менш суворих запобіжних заходів, попри те, що адвокати заявниці неодноразово клопотали про її звільнення під заставу чи під підписку про невиїзд. У згадуваному рішенні Європейський суд висловлював здивування з приводу того, чому національні суди у рішеннях не вказали мотивів, із яких альтернативні позбавленню волі заходи не забезпечили би належний судовий розгляд.

КПК України 2012 р. регламентує застосування цього запобіжного заходу лише у зв'язку з неможливістю застосування іншого, більш м'якого запобіжного заходу. Так, у ч. 1 ст. 183 КПК України 2012 р. зазначено, що тримання під вартою є *винятковим* (винятковість, виключність, екстраординарність є, без сумніву, оціночним поняттям) запобіжним заходом, який застосовується виключно у разі, якщо прокурор доведе, що жоден із більш м'яких запобіжних заходів не може запобігти ризикам, передбаченим ст. 177 цього Кодексу.

Застосування тримання під вартою як запобіжного заходу є найгострішим втручанням у сферу гарантованого Конституцією України права на свободу та особисту недоторканість. Воно може бути виправдане лише метою захисту більш важливих соціальних цінностей. В юридичній літературі метою тримання під вартою окреслено: 1) усунення збурення громадської думки, забезпечення спокою громадян [10, с. 40]; 2) забезпечення розкриття злочину і викриття злочинця [11, с. 280]; 3) прискання зловживання підозрюваним, обвинуваченим своїми правами [12, с. 73].

Ці позиції більше відображають суб'єктивне розуміння авторами соціального призначення такого запобіжного заходу, аніж його юридичну природу.

Загальною метою заходів кримінально-процесуального примусу (зокрема усіх запобіжних заходів) є сприяння успішному виконанню завдань кримінального судочинства, а не використання їх як основного засобу встановлення істини у справі. Завдання практичних працівників перед узяттям під варту забезпечити успішність розкриття злочинів і викриття злочинців незаконно розширює встановлений законодавцем діапазон цілей застосування запобіжних заходів [13, с. 547–548] (це твердження істинне і щодо вітчизняного законодавства – *В. Р.*). А тому забезпечення розкриття злочину не є метою тримання під вартою.

Не можна вважати метою взяття під варту й прискання зловживання підозрюваним, обвинуваченим своїми правами. За обґрунтованим твердженням Е. Ф. Куцовой, досягнення такої псевдомети – за межами обставин, визнаних законом підставами для застосування запобіжного заходу. Загроза застосування запобіжного заходу у разі визнання зловживання підозрюваним, обвинуваченим правом могла би змусити його відмовитися від використання своїх прав. Така загроза також могла би бути використана для протиправного – під страхом застосування взяття під варту – впливу на підозрюваного, обвинуваченого з метою змусити його давати показання [14, с. 12–13]. Саме тому недопустимо обґрунтування обрання тримання під вартою відмовою

підозрюваного, обвинуваченого від визнання вини, заявлення ним клопотань, хоч і необґрунтованих, на думку судді, слідчого судді, відмовою від дачі показань, явно неправдивими показаннями, неодноразовою їх зміною [15, с. 61; 16, с. 78–79].

На жаль, іноді під час обрання найбільш суворого запобіжного заходу судді, роблячи спробу обґрунтувати таке рішення, навіть не переймалися тим, що у ньому було відсутнє хоча би формальне посилання на підстави, передбачені і у КПК України, і п. 1 ст. 5 Євроконвенції.

До прикладу, 5 серпня 2011 року, під час судового розгляду кримінальної справи, суд першої інстанції застосував тримання під вартою щодо экс-прем'єр-міністра України Ю. В. Тимошенко. Зadowolняючи відповідне подання прокурора, суддя постановив, зокрема, що заявниця ігнорувала вказівки головуючого судді, виявляла зневагу до учасників судового засідання та суду, відмовлялася надавати інформацію про свою адресу. Того ж дня Ю. В. Тимошенко було поміщено до Київського слідчого ізолятора, де вона перебувала до 30 грудня 2011 року. Судом було відхилено усі її клопотання про звільнення з посиланням на підстави, наведені у постанові від 5 серпня 2011 року. Отож, головуючий застосував щодо підсудної тримання під вартою як санкцію за її неналежну поведінку в суді, причому сказав про це відверто, навіть не намагався завуалювати таке рішення. Звісно, поведінка підсудної (яка проявлялася у тому, що вона не вставала, звертаючись до судді, ображала його, перебувала тощо) була хамською, такою, що свідчила про явну зневагу до суду, і, відповідно, є неприпустимою. Але й реакція судді на подібну поведінку була абсолютно неприйнятною. Таке рішення явно суперечило вимогам і чинного тоді національного законодавства, та прецедентній практиці Євросуду. Зокрема, Страсбурзький суд у справах «Гаркавий проти України» від 18 лютого 2010 р. (§ 63) та «Доронін проти України» від 19 лютого 2009 р. (§ 54–56) підтвердив, що «особа не може бути позбавлена свободи, крім випадків, установлених у п. 1 ст. 5 Євроконвенції, перелік яких є вичерпним, і лише вузьке їх тлумачення відповідає цілям цього положення» [17].

У подальшому захисники Ю. В. Тимошенко оскаржили правомірність обрання щодо неї тримання під вартою до ЄСПЛ. У рішенні «Тимошенко проти України» було вказано, що, з огляду на обґрунтування у судовій постанові необхідності взяття заявниці під варту твердженням про перешкодження з її боку проведенню засідань і прояв зневаги до учасників судового засідання та суду, її право на свободу було обмежено з інших підстав, ніж передбачено статтею 5 Конвенції

про захист прав людини та основоположних свобод. Суд також зауважив, що у постанові про взяття під варту Ю. В. Тимошенко від 5 серпня 2011 р. не зазначалося про порушення нею підписки про невиїзд як запобіжного заходу, що застосовувався до того часу. Суддя також не стверджував про її відсутність на судових засіданнях. Оотж, із наведеного обґрунтування взяття під варту, яке містило, зокрема, її відмову оголосити свою адресу в судовому засіданні з огляду на те, що вона була наявна у матеріалах справи, та запізнення на декілька хвилин на судове засідання, не вбачалося ризику, що, перебуваючи на волі, Ю. В. Тимошенко могла ухилитися від суду. Основна підстава, наведена для її взяття від варту, полягала у перешкоджанні судовому засіданню та прояві зневаги до суду. Такої підстави немає серед тих, що виправдовують позбавлення волі згідно із § 1 ст. 5. Тому Суд зробив висновок, що тримання заявниці під вартою впродовж усього періоду застосування цього запобіжного заходу було свавільним і незаконним [18].

Отож, і прецедентна практика ЄСПЛ, і національне законодавство засвідчують, що єдиною законною метою обрання тримання під вартою (та обґрунтування його виключності) є результат, притаманний усім запобіжним заходам, а саме – перешкоджання підозрюваному, обвинуваченому ухилитися від слідства і суду, перешкодити встановленню істини у справі, займатися злочинною діяльністю чи ухилитися від відбування покарання.

Що стосується застосування тримання під вартою щодо неповнолітнього, то у значній кількості міжнародних актів звертається увага на потребу особливо обережного підходу до обрання такого запобіжного заходу щодо дитини. Зокрема, у п. 13 Пекінських правил зазначено, що до неповнолітніх підозрюваних та обвинувачених тримання під вартою «застосовується лише як крайній захід і протягом найкоротшого періоду часу». Тримання під вартою за можливості повинно бути замінено іншими альтернативними заходами [19].

У ст. 434 КПК України 1960 р. було передбачено, що затримання та взяття під варту як запобіжний захід можуть застосовуватися щодо неповнолітнього лише у *виняткових випадках*, коли це спричиняється *тяжкістю злочину*, у вчиненні якого він обвинувачується. У ч. 2 ст. 492 КПК 2012 р. зазначено, що затримання та взяття під варту як запобіжний захід можуть застосовуватися щодо дитини лише у разі, якщо неповнолітній підозрюється чи обвинувачується у вчиненні тяжкого чи особливо тяжкого злочину (з урахуванням того, що застосування іншого запобіжного заходу не забезпечить запобігання ризикам, зазначеним у ст. 177 КПК).

Отже, у новому кримінальному процесуальному законодавстві міститься відповідь на питання про те, що слід розуміти під тяжкістю вчиненого злочину (як спеціальної умови застосування тримання під вартою щодо дитини).

Як зазначалося, тримання під вартою є *винятковим* запобіжним заходом (ч. 1 ст. 183 КПК). Під час його застосування щодо неповнолітнього підхід до обґрунтування такої *винятковості* повинен бути більш виваженим і прискіпливим. Під час обрання цього запобіжного заходу щодо дитини слід пам'ятати, що закон не дозволяє обирати тримання під вартою у зв'язку лише з тяжкістю вчинення злочину.

Обставинами, які мають суттєве значення для вирішення питання про тримання від вартою неповнолітніх, чимало юристів-практиків (41 із 53 опитаних автором статті слідчих) вважають те, що: особа раніше неодноразово вчиняла злочини; злочин має груповий характер і провідну роль у ньому виконував саме підозрюваний (обвинувачений); неповнолітній не має батьків, опікунів, піклувальників, у нього відсутнє постійне місце проживання (у зв'язку з чим висока ймовірність того, що він ухилиться від слідства і суду); достовірно встановлено, що неповнолітній підозрюваний/обвинувачений протидіє кримінальному провадженню; дитина злісно порушувала раніше обраний щодо неї запобіжний захід, не пов'язаний із триманням під вартою. Окрім того, на думку цієї групи респондентів, під час прийняття відповідного рішення слід урахувувати: спрямованість умислу, зухвалість та агресивність злочинних дій; наслідки злочину; постзлочинну поведінку; зв'язки з кримінальним середовищем.

На думку ж інших респондентів (12 осіб), надати вичерпний перелік випадків, коли щодо неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого може бути застосовано тримання під вартою, неможливо. Вони стверджують, що застосування щодо дитини тримання під вартою відповідає вимогам закону лише тоді, коли за сукупністю обставин, які характеризують учинене, з урахуванням умов життя та виховання, середовища, особливостей особи неповнолітнього, його ставлення до скоєного та подальшу поведінку, отримання під вартою є єдино можливим у таких умовах.

Не можна виключати ситуацію, коли зухвала, агресивна поведінка неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого у вчиненні тяжкого (чи особливо тяжкого) злочину свідчить про те, що тільки його суворою ізоляцією від суспільства вдасться забезпечити можливість належної поведінки і його участь у процесуальних діях.

Однак, як абсолютно справедливо зауважується, утримання неповнолітнього під вартою, за відсутності батьків і звичного навколишнього середовища, здатне заподіяти непоправну шкоду морально-психічному стану дитини. А тому застосування запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту щодо неповнолітнього повино стати загальним правилом за наявності підстав і спеціальних умов, що свідчать про необхідність його суворої ізоляції від суспільства.

Висновки. Отож, право на свободу та особисту недоторканість не є абсолютним. Обмеження законом прав і свобод людини допускається лише тією мірою, якою необхідно для досягнення конституційно значущих цілей: захисту основ конституційного устрою, моральності, здоров'я, прав і законних інтересів інших осіб, забезпечення безпеки та обороноздатності держави. Однак важливо, аби обмеження, яких зазнає підозрюваний (обвинувачений), були правомірні. Саме тому головна мета інституту судового застосування тримання під вартою полягає у наданні підозрюваному (обвинуваченому), щодо яких виникає питання про застосування тримання під вартою, дієвих гарантій, пов'язаних із реалізацією права на захист від незаконного чи необґрунтованого застосування цього запобіжного заходу.

1. Духовский М. В. Русский уголовный процесс / М. В. Духовский. – М.: Изд-во М. В. Клюкина, 1905. – 472 с.

2. Люблинский П. И. Свобода личности в уголовном процессе. Меры, обеспечивающие неуклонение обвиняемого от правосудия / П. И. Люблинский. – СПб., 1906. – 701 с.

3. Давыдов П. М. Применение мер процессуального принуждения по основам уголовного судопроизводства Союза ССР и союзных республик. Учебное и практическое пособие (под ред. И. И. Семеринова) / П. М. Давыдов, П. П. Якимов. – Свердловск, 1961. – 118 с.

4. Взяття під варту: Резолюція Комітету Міністрів Ради Європи № 65 11 від 9 квітня 1965 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: sergeisonov.narod.ru/Straga.doc.

5. Про взяття під варту до суду: Рекомендація R(80) 11 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам Ради Європи від 27 червня 1980 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/.../cgiiirbis_64.exe?

6. Рішення ЄСПЛ «Вітольд Литва проти Польщі» від 4 квітня 2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/SO0811.html.

7. Макбрайд Дж. Європейська конвенція з прав людини та кримінальний процес / Дж. Макбрайд. – К.: К.І.С., 2010.

8. Мердок Джим. Європейська конвенція з прав людини і охорона правопорядку: посібник для співробітників поліції та правоохоронних органів / Джим Мердок, Рош Ральш. – К.: ЦЕНТР. – 157 с.
9. Стецовский Ю. И. Право на свободу и личную неприкосновенность. Нормы и действительность / Ю. И. Стецовский. – М.: Дело, 2000.
10. Строгович М. С. Курс советского уголовного процесса. Т. 1: Основные положения науки советского уголовного процесса / М. С. Строгович. – М.: Наука, 1968.
11. Шпилев В. Н. Участники уголовного процесса / В. Н. Шпилев. – Мн., 1970.
12. Михайлов В. А. Уголовно-процессуальные меры пресечения в судопроизводстве Российской Федерации / В. А. Михайлов. – М., 1997.
13. Куцова Е. Ф. Гарантии прав личности в советском уголовном процессе / Е. Ф. Куцова. – М.: МГУ, 1973. – 115 с.
14. Лубшев Ю. Заключение под стражу обвиняемых, препятствующих установлению истины по делу / Ю. Лубшев // Социалистическая законность. – 1975. – № 2.
15. Короткий Н. Н. Процессуальные гарантии неприкосновенности личности подозреваемого и обвиняемого в стадии предварительного расследования / Н. Н. Короткий. – М., 1981.
16. Права людини в Україні в 2009–2010 рр.: доповіді правозахисних організацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: helsinki.org.ua/index.php?id=1298296021.
17. Рішення ЄСПЛ «Тимошенко проти України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua.interfax.com.ua/news/general/151586.html>
18. Минимальные стандартные правила Организации Объединенных Наций, касающиеся отправления правосудия в отношении несовершеннолетних («Пекинские правила») от 29.11.1985 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_211.
19. Капинус Н. И. Процессуальные гарантии прав личности при применении мер пресечения в уголовном процессе: дис. ... доктора юрид. наук: 12.00.09 / Николай Иванович Капинус. – М., 2001. – 547 с.

Рыбалко В. А. Оценочные понятия, используемые при регламентации содержания под стражей

Проанализировано проблемные вопросы относительно определения цели и оснований применения содержания под стражей. Единственная законная цель содержания под стражей (и обоснования его исключительности) – это препятствовать подозреваемому, обвиняемому уклониться от следствия и суда, его попытке предотвратить установлению истины в деле, возможности заниматься преступной деятельностью или же уклониться от отбывания наказания.

Применение меры пресечения в виде домашнего ареста относительно несовершеннолетнего должно стать общим правилом при наличии оснований

и специальных условий, свидетельствующих о необходимости его суровой изоляции от общества.

Ключевые слова: содержание под стражей, основания применения мер пресечения, практика Европейского суда по правам человека.

Rybalko V. O. Assessment concepts used in the regulation of detention

It is claimed, that the detention as a strictest precaution should be selected only when all the others preventive measures cannot ensure proper behaviour of a suspect, defendant. The only legal purpose of choosing detention (and justify its exclusivity) is obstructing the suspect or accused to evade investigation and court, to prevent the truth in the case to engage criminal activity or to evade punishment. Applying of this preventive measure only due to one of the severity of the crime is excluded. It is stated that the only legitimate purpose of electing detention (and justification for its exclusivity) is that result which is typical for all precautions.

An essential disadvantage of the practice a preventive measure as a detention (and continuation of terms of this preventive measure) is that the «lion's» share decisions of the domestic authorities in their argumenting it is used by the same generalized form and formulaic wording of incorporation with the severity of the crime, that person can avoid the pre-trial investigation or the court, to prevent the truth in case, continue criminal activity, hinder implementation of procedural decisions which is already adopted. It is confirmed, that the situations according to which the courts do not present any concrete facts to support their conclusions, it has to be admitted unacceptable.

Detention is an exceptional preventive measure. When it is used to minor, approach to the study of such exclusivity must be much more deliberate and meticulous. When this preventive measure has to be chosen according to a child, it is necessary remember that the law doesn't allow to select detention in connection with only one severity of committing the crime.

Using of such preventive measure as a home detention to a minor, ought to become as the general rule with the grounds and special conditions that indicate the need for its strict isolation from society.

Key words: *detention, grounds for using preventive measures, practice of the European Court of Human Rights.*

Стаття надійшла 2 червня 2015 р.